

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particularii : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

VALERIU TRAIAN FRENȚIU

DIN MILA BUNULUI DUMNEZEU ȘI GRAȚIA SFÂNTULUI SCAUN APOSTOLIC AL ROMEI EPISCOP ROMÂN
UNIT AL ORĂZII

Veneratului Cler și Iubitului Nostru Popor Credincios, Dar și Mântuire dela Domnul !

„A stătut în mijloc și le-a zis lor :
Pace vouă“ (Ioan 20, 19).

HRISTOS A ÎNVIAT !

Iubiți Frați și Fii ! Apostolii Domnului îngrozii de cele întâmplate cu Învățătorul lor, care a fost batjocorit, bătut, scuipat, zbiciuit, încoronat cu spini și răstignit pe lemnul de ocară de către aceia, pe cari i-a vindecat, i-a înviat din morți și i-a nutrit, făcând minuni, și îngrijiți și de soartea lor stăteau cu ușile încuiate de frica Iidovilor. Dar iată Hristos înviat din morți a stătut în mijlocul lor și încredințându-i de adevărata sa dumnezeire, le împărtășește ceea ce le lipsea mai mult, liniștea sufletească și încrederea în viitor, pacea dumnezească zicându-le lor: „Pace vouă.“

La sărbătoarea Învierii Domnului din acest an și sufletele noastre sunt apăsate de o atmosferă încărcată, asemenea celei din sufletele Apostolilor în prima ziuă a Învierii. Suntem cuprinși de groază pentru cele ce se întâmplă în Rusia, unde creștinismul e prigonit ca în primele veacuri și stăm îngrozii de cele ce se întâmplă în Spania, unde frații de același sânge seucid fără milă. Suntem cuprinși și de frică pentru viitorul nostru, căci torentul nimicitor al distrugerii amenință întreaga omenime. De aceea Părintele creștinătății s'a simțit dator, ca acum de curând prin două Enciclici și o vorbire plină de dragoste și îngrijorare părințească, rostită la radio, pe toți creștinii să-i cheme la datoria de a se uni cât mai strâns în jurul lui Hristos, singurul izvor al păcii și și-a ținut de a sa datorință, ca să combată curentele anarhiste, cari duc în rătăcire omenimea de azi și cari amenință să distrugă

ordinea socială așezată pe poruncile vecinice ale Domnului. Pe toți, indivizi, familii și popoare ne chiamă să ne reîntoarcem la creștinismul adevărat, care singur ne poate scăpa din pierirea, ce ne amenință. „*Fericit este poporul, cărula Domnului este Dumnezeul lui*“ (Ps. 143, 18.)

Mironosițele, cari s'au arătat mai curajoase decât Apostolii, ne dau frumoasă pildă de a alerga la Hristos. Ele des de dimineată, încă înainte de răsăritul soarelui, renunță la odihna trupeză și înfruntând frica și groaza, alergă la mormânt, ca să-și arate dragostea lor față de Isus.

Această pildă a femeilor purtătoare de mir și pe noi să ne îndemne, ca să înfruntăm groaza ce ni-o inspiră curentele anarhiste și subversive, ce le propagă materialismul și egoismul, cari nu voiesc să-l cunoască pe Dumnezeu și poruncile Lui și să alergăm la Hristos, care pentru noi și a noastră mântuire s'a întrupat, a pătimit și a murit vărsându-și prețiosul său sânge pe lemnul Crucii și a treia zi a înviat. Să alergăm la Hristos și lui singur să-i slujim ca Împăratului și Dumnezeului nostru.

Iubiți Frați și Fii ! Dacă considerăm noi dragostea nemărginită, ce a arătat-o Dumnezeu față de noi jertfindu-și pentru a noastră mântuire pe unul născut Fiu al Său, e cu neputință, ca sufletele noastre să rămână reci și să nu se încălzească și ele de focul dragostei lui Dumnezeu. Care cetățean ar cuteza să ceară Împăratului său, ca acesta să-și jertfească unicul său fiu pentru binele și prosperarea lui. Dacă

nimeni nu ar avea o astfel de îndrăzneală, cum am fi putut cuteza noi să ne și gândim numai, ca Dumnezeu să-și jertfească pe Fiul Său unul născut pentru mântuirea noastră? Însă iată că Dumnezeu ne-a făcut binefacerea, la care nici nu puteam gândi. De aceea e bine, ca des să ne aducem aminte de întruparea, patima, moartea și învierea de a treia zi a Mântuitorului și imprimând adânc în sufletele noastre dragostea lui Dumnezeu față de noi, să incolțescă și să se statornicească și în noi dragostea față de Dumnezeu.

„Iară dacă a venit plinirea vremii, a trimis Dumnezeu pe Fiul Său cel născut din muiere, carele s'a supus legii, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere, ca să lăăm moștenire fiască” (Gal. 4, 4-5). Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, ca să ne răscumpere din sclăvia păcatului și din robia diavolului, și tuturor să ne redeschidă porțile cerului, cari în urma păcatului săvârșit de strămoșii noștri s'au închis înaintea noastră a tuturor. A venit Fiul lui Dumnezeu, ca să aducă mângâierea, pe care a promis-o strămoșilor noștri deodată cu rostirea pedepsei pentru păcatul lor, prin cuvintele: „Vrășmășie voi pune între tine și între femeie, între sămânța ta și sămânța ei și ea îți va zdrobi capul tău” (Fac. 3, 15). A venit Fiul lui Dumnezeu, ca să se îplinească făgăduința făcută Sfinților Patriarhi Avram, Iacob și David, cărora li s'a promis, că din sămânța lor se va naște Mesia, așteptarea și mântuirea neamurilor.

Dumnezeu amânase mult vremea mântuirii. El a voit, ca omul să aibă timp să-și cunoască mizeria, în care a ajuns depărtându-se de Domnul său și să-l dorească pe Dumnezeu, în care singur își poate afla fericirea. Singur Dumnezeu putea să-l ridice pe om din prăpastia păcatului, în care căzuse, însă și Dumnezeu o putea face aceasta numai prin suferință, căci păcatul numai prin facere destul se poate ierta. Cum însă Dumnezeu din firea Sa nu putea suferi, înțelepciunea nemărginită a aflat mijlocul de a le împăca toate acestea, prin întruparea Fiului Său, care rămânând Dumnezeu s'a făcut și om, și ca atare, fiind și Dumnezeu și om adevărat, prin patima și moartea Sa a săvârșit opera mare a mântuirii. Dacă și la privirea lucrurilor ce zilnic ne inconjoară trebuie să strigăm des lui Dumnezeu: „Mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile mâinilor tale”, cât de mult trebuie să-L preamărim pe Dumnezeu pentru opera mântuirii. Crearea lumii, zice sf. Augustin, a fost o mare lucrare a atotputerniciei lui Dumnezeu, însă mântuirea neamului

omenesc arată și mai mult această atotputernicie. Sf. Scriptură numește creațiunea lucrul degetelor lui Dumnezeu: „Voiu vedea cerurile, lucrul degetelor tale, luna și stelele, care tu le-ai întemeiat” (Ps. 8, 4), însă mântuirea o numește lucrul brațelor lui Dumnezeu: „Făcut-a tărie cu brațul său” (Luca 1, 51). Iară Profetul David, când implora mântuirea, îl roagă pe Dumnezeu să-și pună în lucrare întreaga sa putere: „Deșteaptă puterea ta și vino de ne mântuește” (Ps. 79, 3).

Mântuirea este cea mai mare operă a puterii lui Dumnezeu, însă în aceeași vreme este și cea mai mare operă a dragostei lui Dumnezeu față de om. „Așa a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe unul născut Fiul al Său l-a dat, ca tot cel ce crede întru dânsul să nu piară, ci să aibă viață de veci” (Ioan, 3, 16). Prin mântuire am scăpat din robia păcatului. Iară Dumnezeu nu s'a mulțumit numai cu atât, ci ne-a făcut și mai mult. Ne-a ridicat la vrednicia de fii ai lui Dumnezeu și prin patima și moartea Fiului Său ni s'au deschis izvoarele nesecate ale Darului. „Vedeți ce fel de dragoste ne-a dat nouă Tatăl, ca fiii lui Dumnezeu să ne numim și să fim” (Ioan 3, 1). „Și Cuvântul trup s'a făcut și s'a sălăsluit întru noi și am văzut mărirea lui, ca mărirea unuia născut dela Tatăl, plin de dar și de adevăr. Și din plinirea lui noi toți am luat și dar pentru dar. Că legea prin Moise a fost dată, iară darul și adevărul prin Isus Hristos au fost” (Ioan 1, 15-17.)

Nemărginitele binefaceri și daruri nesecate câștigate prin patima și moartea Mântuitorului ne pot fi de folos nouă, celor cari suntem biserica luptătoare a lui Hristos, și cari putem să le folosim pentru binele sufletelor noastre sau pentru sufletele, cari în locul curățitor au să sufere înainte de ce ar ajunge în fericirea vecinică. Cei din raiu și-au ajuns scopul, ei nu mai au trebuință de ajutorul nostru, ci ei ne împărtășesc pe noi de ajutorul lor. Iară soarta celor osândiți este pecelfluită pentru vecii vecilor. Timpul scurt ce-l avem pe acest pământ să-l folosim bine, ca împărtășindu-ne de roadele mântuirii, să ne câștigăm fericirea vecinică. Și în acest timp scurt să ne silim să facem cât de mult bine pentru sufletele din purgator, ale căror suferințe le putem ușura și scurta prin rugăciuni, Sf. Liturghii, Impărtășanii, fapte de milostenie, indulgențe oferite pentru dânsii. Ei ajunși în locul fericirii vecinice nu vor uita binefacerile noastre, ci prin rugăciunile lor ne vor ajutama și ei pe calea noastră către mântuire.

Iubiți Frați și Fii! Isus Hristos prin strălucita Sa Înviere din morți a arătat lămurit, că este Dumnezeu, și tot ce a făcut pătimind și murind pentru noi a făcut ca Dumnezeu și îndemnat de dragostea sa față de noi.

Să medităm aceste adevăruri, ca să ne hotărâm, ca să ne curățim sufletele noastre de toată necurătenia păcatului și păstrându-le totdeauna curate să ne unim strâns cu Isus Hristos, pe care să-l primim des în sufletele noastre, în Sf. Cuminecătură, ca să ne împărtășească pacea sa dumnezească.

Lui Hristos să-i fim pururea recunoscători pentru binefacerile nemărginite, ce ni le-a câștigat prin patima și moartea sa și des, ba chiar zilnic să-i manifestăm recunoștința noastră. Treacănd pe lângă o biserică să nu ne îndestulim, ca numai dinafară să-l salutăm, ci să intrăm pe câteva minute și să-i facem câte o scurtă adorație.

Pe Hristos, care prin mărta Sa Înviere cea de a treia zi, a zdrobit puterea diavolului, să-l rugăm, să ne scape de toate ispitele și de căderea în păcat, ca sufletele noastre, cari de praznicul Învierii încă au înviat din moartea păcatului, să rămână pentru totdeauna vii.

Să fim conștii că în această lume nu putem fi fericiți ca în raiu, ci aci conform sentinței rostite de Dumnezeu strămoșilor noștri și prin ei și nouă, *cu sudoarea feței tale îți vei câștiga pâinea de toate zilele*, trebuie să suferim cât mai mult, ca să putem ajunge în viața vecinică la fericire. Să ne rugăm zilnic împreună cu Sf. Efrem: *„Doamne și Stăpâne al vieții mele nu-mi da mie spiritul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de domnie și al grăirii în deșert. Iară spiritul curăției, al umilinței, al răbdării și al dragostei dăruiește-mi mie robului tău. Așa Doamne Împărate, dăruiește-mi mie ca să văd greșelele mele și să nu osândesc pe fratele meu, că bine ești cuvântat în vecii vecilor.”*

Pe Hristos cel înviat din morți să-l rugăm, ca pe cei răătăciți să-i aducă la calea devărilor, pe cei cari îl dușmănesc pe el și pe mireasa lui Sfântă, Biserica, să-i îmblânzească și să-i facă ostași ai lui, ca pe Pavel, dela a căruia minunăție întoarcere în acest an se împlinesc 19 veacuri.

Să-l rugăm pe Hristos asemenea celor doi ucenici dela Emaus; *„Doamne rămâi cu noi”* și ne mântuiește. Amin.

Darul Domnului nostru Isus Hristos și Binecuvântarea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Spiritului Sfânt să fie cu voi cu toți. Amin.

Dat în reședința Noastră episcopescă din Oradea, la sărbătoarea Învierii din anul Domnului 1937, al Episcopatului Nostru al XXV-lea.

† EPISCOP VALERIU TRAIAN.

PARTEA OFICIALĂ

No. 1609/1937.

Schimbare de nume.

Prin Deciziunea On. Minister al Justiției No. 60351, publicată în Monitorul Oficial No. 150 din 1 Iulie 1936, numele patronimic al preotului diecezan On. Vasile Boroș din Sătmărel s'a schimbat din »Boroș« în »Boeriu“.

Oradea, 19 Aprilie 1937.

No. 1574/1937.

Informatori pentru Institutul Central de Statistică.

Institutul Central de Statistică din Ministerul de Interne pentru investigațiunile și adunarea datelor privitoare la producția agricolă, prețurile acestor produse și alte probleme similare a hotărât să-și formeze un cadru de informatori onorifici, alcătuit din persoane, cari au legături directe cu agricultura. De aceea face apel la preoșimea din comunele rurale și o roagă să primească aceasta încredințare. Toată corespondența cu Institutul central de statistică informatorii o vor face pe imprimatele Institutului, scutită de spese poștale, deci fără nici o cheltuială din partea informatorilor, cari în schimb vor primi în mod gratuit unele publicațiuni ale Institutului.

Preoșii, de preferință cei cari și fac agricultura și cari pot primi să fie numiți informatori onorifici, Ne vor trimite prin oficiile protopopești următoarele date: numele, pronumele, adresa exactă, întinderea cultivată, ocupațiunea principală, problemele statisticii agricole unde poate fi folosit ca informator (producțiunea agricolă, cerealieră, horticolă, viticolă, culturi speciale, producția animală, prețurile produselor agricole etc.), domeniul la care se vor referi informațiunile (gospodărie proprie, comună, regiune), fără ca informatorul să fie nevoit să recurgă la cercetări suplimentare care i-ar stânjeni ocupațiunile sale obișnuite.

Oradea, 24 Aprilie 1937.

No. 1605/1937.

Picturile bisericesti pot fi executate numai de pictori autorizați.

Conform art. 4. din legea pentru încurajarea artelor plastice, publicată în Monitorul Oficial No. 54 din 6 Martie crt., orice lucrare integrală, parțială sau de restaurare a picturilor bisericilor, se poate face nu-

mai de pictori sau zugravi, cari au autorizația Ministerului Cultelor și Artelor. Anume: Pictorii autorizați au dreptul a face lucrări la bisericile comunelor rurale până la o valoare de 30.000 Lei, iară până la orice sumă în comunele rurale și până la 300.000 Lei în cele urbane numai sub controlul și răspunderea unui pictor bisericesc autorizat, delegat de Comisiunea din Minister.

Dela toți cari se vor prezenta spre a primi executarea unor asemenea lucrări, se va cere autorizația On. Minister al Cultelor.

Oradea, 24 Aprilie 1937.

No. 1657/1937.

Colectă pentru parohiile din Vechiul Regat.

Înalt Preasfințitul Mitropolit, prin un recent Circular adresat Clerului și credincioșilor Arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș a dispus, ca în ziua a II-a a Sfintelor Paști din acest an, în întreaga Arhidieceză să se facă o colectă în favorul bisericilor noastre din Vechiul Regat.

Cum între credincioșii parohiilor din Vechiul Regat sunt mulți plecați și din parohiile Diecezei noastre, datorință avem, ca și noi să contribuim la ajutorarea acelor parohii, cari încă nu au ajuns în situația de a avea cele necesare nici la cultul divin.

Drept ce lăsăm și Noi, ca în ziua a II-a de Paști

di acest an, să se facă și în toate parohiile noastre colectă pentru bisericile din Vechiul Regat. Colecta se va publica încă în ziua I. de Paști, când credincioșii vor fi îndemnați să contribuie în măsură cât de largă la colectă. Se vor colecta nu numai bani, ci și naturalii, cari apoi se vor valorifica în bani. Rezultatul colectei până la 15 Mai crt. se va trimite la caseria diecezană de aici cu mențiunea: »Pentru bisericile din Vechiul Regat«.

Oradea, 24 Aprilie 1937.

No. 1707/1937.

Se recomandă drama Mesia a pâr. A. Cosma.

Părintele profesor Augustin Cosma din Oradea, încă în anul 1928 și-a tipărit drama sa religioasă de Crăciun, în 6 acte și un prolog cu titlul »Plinirea vremii (Mesia)«. Această dramă, cu mult succes și cu mult folos sufletesc s'a jucat în repețite rânduri aici în Oradea, precum și în alte orașe, ba chiar și în comune rurale. O recomandăm Ven. Cler, ca o piesă de Crăciun, care atât din punctul de vedere al limbei, cât și al concepției este neasemănat superioară celor de până acuma. Se poate comanda pe prețul de 40 Lei dela autor (Oradea, Str. D. Lascu No. 5). Fiind de dorit, ca să o aibă toate bibliotecile parohiale, se va putea comanda și în sarcina caselor bisericești.

Oradea, 24 Aprilie 1937.

Hristos și eri și azi și în veci.

A treia oră venea Isus în Ierusalim pentru sărbătoarea Paștilor. Trei ani de mângâiere a celor oropsiți de tot felul de greutăți pământești au trezit acum ca prin farmec conștiințele tuturor și credința ce le da ideea unei preamăririi meritate. Într-o clipeală se organizează un convoiu triumfal în care nu știi ce să admiri mai mult, bucuria curată a poporului sau sponatneitatea din care izvoarește toată această sărbătoare. Ramurile verzi se retează de pe maslini și palmieri, ca să se agite în strigătele de Osana. Hainele se întind pe drumul prăfuit ca să împodobească trecerea sărbătoritului. Glasurile de argint ale copiilor, însă, ca niște harfe îngerești slăvesc pe Dumnezeu-Om în care văd pe urmașul lui David. Osana Fiul lui David. Convoiuul înaintează tot mai sărbătorește, sufletele sunt tot mai entuziaste. Cine ar putea să le potolească! Niște Farizeii vineți la inimă de invidie încearcă a opri elanul mulțimii fericite dar primește răspunsul: „dacă aceștia vor tăcea, pietrele vor striga“.

De 19 veacuri entuziasmul mulțimilor pentru Hristos e mereu în creștere. Zidurile Ierusalimului

s'au deschis ca două brațe uriașe ca să cuprindă pe rând Asia, Africa, Europa, Americile, Oceania și să le înfrățescă în strigătul de Osana, Osana. Bine e cuvântat cel ce vine în numele Domnului. Christus regnat, Christus imperat!

Ceata farizailor de ieri s'a sporit cu numărul. Păgânii abrutizați de vicii agnosticii robiți de materie, arienii obișiți de truște, hoardele barbare însetate de sânge, enciclopediștii perversi în gânduri, și azi, balaurul roșu al comunismului sălbatec, infiripat din cireada brutelor atee n'au cruțat nimica, și sabia, sarcasmul și bârfirea, șireflicul și cinismul, beția narcotică a instințelor și puterea distrugătoare a tunurilor, toate le-a înregimentat, rând pe rând, ca să facă să amușească pe buzele nevinovate Osana de credință, de nădejde, de iubire și devotament în slujba lui Hristos. Însă mereu s'a verificat vorba lui Hristos: de vor tăcea aceștia pietrele vor striga. Strigă și azi cu accente de disperare prăpădul ce s'a întins peste Africa mediterană înfloritoare de ieri, căci Hristos nu mai este calea, adevărul și viața ei. Istoria protestează și azi pentru distrugere-

rea civilizației adusă de năvălirile nomazilor porniți dela poalele Himalaiei. Revoluția filozofiei dela 1789 e prinsă și azi în tristele lamentații ce le îndreaptă în mutilarea lor operele de artă și așezămintele creștinești dărâmate. Dar niciodată n'au proclamat mai hotărât mărirea lui Hristos ca miile de biserici incendiate, nenumărații preoți și episcopi crucificați în fel și chip, și masele de popor nevinovat, dat hrană mitralierelor și puștilor bolșevicilor. „Christus imperat”, și sărbătorile Paștilor proiectează încă odată în perspectiva începută aici la Ierusalim, toată valoarea dumnezească a acestui adevăr.

Un lucru, însă, rămâne de neînțeles. De ce nu aud toți, de ce nu văd toți, de ce nu se trezesc toți?

Mare e complicitatea omenirii de azi la lupta ce se dă împotriva lui Hristos! Țările cari își datoresc toată cultura și istoria numai lui, se lasă conduse de oameni netrebniți, guverne ce se mențin la putere cu voturile creștinilor, politicienii cari spre a ajunge la putere caută sprijin în presa vândută și în sfârșit, — de ce [n'am spune-o! — fiecare creștin care de dragul falsei liniști, cu vorba și cu fapta tăgăduiește ceea ce crede cu inima. Se vor trezi această la sunetul clopotelor Învierii spre a reacționa împotriva conjurațiilor împotriva lui Hristos? Osana triumfală al Învierii, le va deschide ochii la realitatea adevărului: Hristos și eri și azi și în veci?

P. Ion M. Gârleanu.

Numai prin credință scăpăm de bolșevism.

Credința în Înviere este piatra unghiulară a creștinismului nostru. Ridicarea din morți a Mântuitorului este dovada cea mai convingătoare a puterii Sale dumnezeiești. Învierea lui Hristos este totodată replica supremă dată necredinței de atunci, de acum și de totdeauna. Poate mulți se vor întreba: de ce oare Învierea Mântuitorului nu s'a întâmplat în plină zi, în fața unei mari mulțimi? Răspunsul e simplu: la nașterea din Viflaim încă numai cei credincioși au luat parte: craii din răsărit și păstorii. După moartea lui Isus nici atâția credincioși nu au rămas, căci deși, le-a prevestit faptul și clipa învierii, nimeni nu s'a dus ca să vegheze în așteptarea împlinirii cuvântului dumnezeesc. Au aflat despre minunata întâmplare mironosițele, care se duceau doar să ungă cu miresme trupul Domnului.

Dacă răstignirea de pe Golgota rămâne pentru toate vremurile dovada atotgrăitoare a răutății omenești, apoi părăsirea Mântuitorului după moartea sa ne arată cât de mare este necredința noastră omenească. Astfel se explică de altfel și faptul că după înviere Mântuitorul nu s'a arătat decât celor vrednici, cari și-au ispășit, sau puteau și trebuiau să-și ispășească credința ca Toma de ex., dar Iuda sortit a fost de dreptatea dumnezească să moară, căci lui nu i se cuvenea să poată afla de învierea Mântuitorului. Hristos ne-a oferit, apostolilor și nouă, pilda vieții Sale și a vieții noastre, dar rămâne la libera noastră voință, că în care rol ne așezăm, a lui Ioan, a lui Petru, a lui Toma, sau a lui Iuda. Nici pe ei nu i-a împiedicat și nici pe noi. Ei și noi au fost, suntem și vom fi salvați numai pe măsura credinței noastre dătătoare de fapte. Raportul între Dumnezeu și om

se instalează, se menține și desăvârșește prin credință și numai prin ea.

Toată păcătoșenia noastră omenească se datorește necredinței care poate nicicând nu a fost mai mare și mai răspândită ca în zilele noastre. Dacă nici în fața patimilor Mântuitorului nu se va zgudui ființa noastră și nici de bucuria Învierii nu poate tresălta sufletul nostru, apoi să ne dăm seama că pierduți suntem ca Iuda, căci pentru noi zadarnică e dovada care l-a mântuit pe Toma. Dacă intelectualitatea noastră și-ar putea da o clipă seama în mod conștient de acestea adevăruri, atunci un moment nu ar mai dăinui în masă actuala stare de spirit. În vremuri grele, ca cele de azi, fiecare dator este să se ridice ca o pildă în fața mulțimii, care este desorientată, chiar din cauza nepăsării și lașității noastre. Unde, când și care din noi ne-am învrednicit să ne arătăm în fața poporului nostru românesc ca pilde de credință. Neamul românesc a înviat din morți, scuturându-și-a pentru veci lanțurile robiei, dar cei cu rolul lui Iuda nu au murit, urmașii lui Toma se îndoesc, dar nu vreau dovadă și nicăiri nu apare, atât de mult așteptatul, Simon Petru.

Noi, intelectualitatea română nu ne iubim Biserica cum o merită, nu ne ajutăm preoțimea cum ar trebui, în aceste vremuri tulburi, fiindcă pierde credința din sufletul nostru. Necredința noastră face să-și ridice bolșevismul, acest râs sardonice al Satanei, capetele, pe câmpiile noastre frumoase, vărsând miasma îndoelii în sufletul bun al poporului nostru cucernic. Necredința să răzbună, ea trebuie să se răzbune și să fie răzbunată. Asta-i legea dreptății dumnezeiești. Necredința intelectualilor și bolșevizarea poporului, sunt două fenomene, care apar în

strânsă legătură cauzală, deși sub diferite aspecte, în tot cursul istoriei omenеști. Pilda celor mari întărește, sau distruge credința celor mici. Cei cari se închină ca în fața idolilor, la păcăloșii puternici distrug sufletul celor slabi. Nu cuvântări oratorice ci fapte de credință ne-au menținut neamul și întemeiat țara și numai prin ele se poate salva și menține.

Pe plaiurile noastre, granița hotarului de Apus, în mod semnificativ, — așa a vrut Dum-

nezeu — învierea neamului s'a făcut în ziua Invierii Domnului. Celor dela această margine de țară, această coincidență să ne servească de mare pildă în toate timpurile. Cu cât vom medita mai adânc asupra Invierii Domnului, cu atât vom înțelege mai adevărat celalalt mister, al învierii Neamului căci biruința dreptății s'a făcut, dar numai dreptilor și pentru cei dreπți se face.

Dr. V. German.
medic.

Misiuni catolice în alte țări ale Asiei, după revoluția religioasă a lui Martin Luther

În calea răspândirii creștinismului în Indii, cele mai mari piedici erau castele în cari era împărțit poporul, apoi interzicerea castelor superioare de a comunica sau a avea legături cu cele inferioare, precum și ura neînfrânată ce aveau castele superioare față de cele inferioare și față de europeni, pe cari îi considerau tot un fel de »pariah«.

Sfântul Francisc de Xavier și cei dintâi lezuiți predicară în Indii mai întâi pescarilor, săracilor și claselor celor mai inferioare. Nobilii sau castele superioare nu primeau creștinismul tocmai din motivul că nu voiau să aibă legături sau chiar să fraternizeze cu »Paravii«. Creștinismul era considerat din partea lor ca o religie a castelor de jos, și astfel îl disprețuiau, mai cu seamă că era predicat de europeni, adecă tot de un fel de »Paravii« albi. Din aceste motive, misionarul *Gonsalvo Fernandes* predică la Madura; dar fără de nici un rezultat.

La înlăturarea acestei piedici și la ștergerea proastei păreri pe care castele superioare o aveau față de catolicism și peste tot față de creștinism, se gândi mai întâi lezuitul italian *Robert Nobili*.

Acesta era născut dintr'o nobilă familie romană. La anul 1606 împreună cu *Albert Laerzio* — care pe atunci era superior provincial în Malabar, — ajunse în regatul Madura pe coasta Coromandel, în partea de miază-zi a țărmului răsăritean al Indiei anterioare (Madras).

Robert Nobili își pusese în gând să dovedească nobililor indieni că Isus Hristos nu este un Dumnezeu numai al claselor de jos, și că nobilii tot nobili pot rămânea și în creștinism. Hotărî deci să se arate nobil, ca astfel să câștige pe nobili.

Cu învoirea episcopului din Cranganor se alătură »brahmanilor«, îmbrăcându-se ca ei și ducând același mod de viață aspră ca și ei, trăind adecă numai cu legume. Învăță limba sanscrită și »tamul«, și practica cele mai aspre penitențe ale »saniass-ilor« sau ale abstenenților, cari erau ca un fel de nazirei din Biblie.

Discuta cu brahmanii și se acomoda ideilor lor până în a se feri de orice legătură cu castele de jos.

Între brahmani era o credință comună că în India au existat patru căi pentru aflarea adevărului, dintre cari una s'a pierdut. Robert Nobili se folosi de această credință zicând că el tocmai calea cea pierdută vrea să o arate, și că aceea este mai sigură.

Cu acest metod, Nobili până la 1609, adecă în timp de abia trei ani, reuși să câștige pentru catolicism 70 de brahmani. El lucra cu foarte mari precauțiuni. Semnelor particulare de deosebire între caste, le schimbă însemnătatea. În locul termenilor și al expresiilor simple pentru explicarea învățăturilor creștine, el introduse termeni și expresii dintre cele mai clasice și elegante. Astfel, în scurtă vreme câștigă pentru catolicism o mulțime de brahmani și de nobili indieni din clasele cele mai înalte.

Metodul lui Nobili scandaliză pe mulți călugări misionari, nu numai Franciscani, ci chiar și lezuiți, cari îl și pârără la Roma; dar papa Grigorie XV, la anul 1621 declară de permis acest metod, în urma principiilor sfântului apostol Pavel, care, precum ne spune însuși, cu păgânii s'a făcut păgân, ca să câștige pe păgâni; cu fariseii fariseu, ca să câștige pe farisei; iar când a fost de lipsă s'a folosit și de titlul profan de »cetățean Roman«. Înțeleptul papă mai declară că acesta este singurul metod potrivit pentru a introduce creștinismul și catolicismul în păturile de sus ale poporului indian.

Robert Nobili muri la 6 Ianuarie 1657. Metodul lui îl continuă *Ioan de Britto*, fiul unui vicerege al Indiei, născut la 1647 în Lisabona. Acesta încreștină o mulțime de nobili indieni; dar din intrigile unei femei răzbunătoare, fu ucis la 4 Februarie 1673. Papa Piu IX îl declară de »fericit« la 18 Mai 1852.

În timpul când Nobili făcea pe brahmanul creștin în Indii, alți tovarăși de ai săi din Societatea lui Isus duceau cuvântul Evangheliei în Indo-China, în Insulele Filipine și în India anterioară, adecă la Tatarii dintre *Belugistan* și *Tibet*.

În *Tong-King* care pe atunci aparținea regatului *Annam* din India posterioară (spre răsărit dela Siam), cuvântul Evangheliei fu dus pe la anul 1627 de către lezuiții *Alexandru de Rhodes* și *Antoniu Marquez*. Acești doi harnici misionari în timp de abia trei ani câștigară pentru Evanghelie mai mult de trei mii de persoane, între cari mulți »bonzi«, adică preoți budhiști, cari înșiși deveniră apostoli ai catolicismului în patria lor, mai cu seamă după ce misionarii europeni fură alungați.

În *Cong-Cing-Cina*, care aparținea aceluiași regat, pe coasta ce mai de miază-zi a peninsulei India posterioară, tot lezuiții predicară, între anii 1618—1624.

În *Annam, Tong-King* și *Cong-Cing-Cina* catolicismul făcu cele mai frumoase progrese, așa încât la 1930 în acele țări erau 1,237.339 catolici, împărțiți în 16 vicariate și o prefectură apostolică (Vezi Anuarul pontifical din 1931).

În *insulele Filipine*, cari dela 1571 aparțin Spaniei, creștinismul de asemenea se răspândi într'un mod foarte îmbucurător.

Încă la 6 Februarie 1579, în orașul Manila, capitala insulelor, se înalță o episcopie catolică. Aceasta la 13 August 1595 fu înălțată la rangul de mitropolie cu trei episcopii sufragane, adică la *Caceres, Nueva Segovia* și *Cebu*. La 1619, în aceste Insule lezuiții aveau nouă mănăstiri cu mai bine de o sută de călugări; pe când în provincia Goa din India aveau 15 mănăstiri cu 280 călugări, iar în Malabar 14, cu 150 de călugări europeni și indigeni.

La Tatarii din *Nordul Indiei anterioare*, adică între *Belugistan* și *Tibet*, încă ajunse cuvântul Evangheliei.

Acei Tatarii, multă vreme fură indiferenți față de orice religie. Împăratul *Akbar* chemă pe lezuiții din

Goa ca să-i instruiască poporul în religia creștină, de oarece vedea că fără de religie poporul devine din ce în ce mai rău și mai nesupus. La curtea împăratului sau Chanului *Akbar* deci, la 1595, se stabili lezuitul *Ieronim de Xavier*, un nepot al sfântului *Francisc de Xavier*. Răscoalale dese ale Mahometanilor favorizară propagarea creștinismului printre cetățenii pacinici, așa încât la 1599, adică abia după patru ani, la Lahore se prăznuiește Nașterea Domnului cu mare solemnitate.

Lezuiții făcură un fel de reprezentajie cu statuile de ghips, reprezentând pe pruncul Isus, pe Presfânta Fecioară Mamă, pe Sf. Iosif, ieslea, păstorii și magii. Statuele erau de culoarea populației din Indii, adică brunete, și atât de mult plăcu această poporului, încât acel »praeseptum« a trebuit să rămână în vederea publicului 20 de zile.

Cu ocaziunea acelor solemnități se botezară foarte mulți Tatarii, iar Chanul citi cu plăcere »Viața Mântuitorului«, scrisă în limba persană. În palatul său așeză o icoană a Maicii Domnului pentru a o arăta femeilor sale.

După moartea lui *Akbar*, la anul 1610, trei prinți tatarii primiră botezul cu mare solemnitate mergând la biserică călări pe elefanți albi, iar părintele *Ieronim* îi primi cu sunete de trompete și de chimbale.

La 1621 lezuiții întemeiară un seminar la *Agra* și o stațiune de misionari la *Patna*. La 1624 chiar și împăratul *Dschehangir* se arătă inclinat a primi botezul; dar după moartea lui *Ieronim de Xavier*, mahomedanismul începu a se extinde și a cuprinde tot mai mult teren printre Tatarii, coplesind și înecând fragedele sămânțe ale catolicismului din *Nordul Indiei anterioare*.

Dr. Nicolae Lupu.

In al XXV-lea an de episcopat al Ex. Sale Valeriu Tr. Frențiu

Consacrarea bisericii din Remeți-Bihor

Zilele de 17 și 18 Aprilie crt. au fost prilej de mare bucurie sufletească pentru credincioșii dela Firma Domeniului episcopesc din Remeți-Bihor. În zilele pomenite a avut loc consacrarea noii biserici dela aceasta Firmă, clădită în întregime pe cheltuiala I. P. S. Sale Valeriu Traian, care a vrut să românizeze, pe cât numai se poate, și să creștineze aceasta Firmă luată din mâni străine. Și credem că noua biserică, clădită cu atâta generozitate, este începutul acestei realizări. De fapt biserică aceasta va servi de aci înainte nu numai nevoile sufletești ale credincioșilor dela Firmă, ci și pe acele ale vizitatorilor cari își vor face vilegiatura în nemijlocita apropiere a Firmei.

Iată cum s'a făcut sfințirea noului lăcaș de închinare. Sâmbătă, în 17 Aprilie a sosit, venind dinspre

Oradea, I. P. S. Sa Episcopul, însoțit de M. On. Domn Vasile Barbul, prim notar consistorial și de D-l ing. Demetriu Marian, directorul Domeniului episcopesc. După celebrarea S. Liturghii în vechea capelă, s'a trecut în procesiune la noaua biserică, unde s'a făcut începutul sfințirii clopotelor, și a altor obiecte sacre. După aceste I. P. S. Sa și însoțitorii au plecat cu autobuzul spre Stâna de Vale. În ziua următoare au sosit oaspeții dela Oradea și Aleșd precum și mulți credincioși din parohile învecinate: Beznea, Vad, Așeu, Groși etc. La câteva clipe după aceasta, sosește și autobuzul dela Stâna de Vale, aducând pe I. P. Sa Episcopul Valeriu Traian, II. Sa Dr. Gheorghe Miculaș, vicar general, Vasile Barbul, prim notar consistorial, și D-l Demetriu Marian, directorul Domeniului. La descin-

dere lumea a aclamat îndelung pe Înaltul Arhiepiscop, corul de sub conducerea D-lui Demetriu Bucşa, conductor silvic, a întonat »Mulţi ani«, iar fetiţa Elisabeta Marincaş a oferit Ex. Sale un frumos buchet de flori. S'a format apoi cortegiul în frunte cu preoţii îmbrăcaţi în odăjdii, cari l-au condus pe Înaltul Arhiepiscop la biserică. În uşa acesteia Păr. Emil Lobonţiu, în cuvinte pline de recunoştinţă mulţumeşte I. P. S. Sale pentru jertfa adusă prin ridicarea acestui frumos lăcaş de închinare şi pentru dragostea arătată prin aceasta faţă de credincioşii de aci. Răspunde I. P. S. Sa, îndemnând credincioşii să cerceteze biserica aceasta în care Domnul îi va aştepta de aci înainte mereu. La orele 10.30 începe apoi Liturghia arhierescă, pontificată de Ex. Sa, încunjurat de II. Sa Dr. Gh. Miculaş, Păr. Dr. Aloisie Tăutu, canonic, Dr. Coriolan Tămăian, profesor de teologie şi Păr. Emil Lobonţiu ca preoţi iar M. On. Vasile Barbul şi Păr. Dr. Gavril Stan, profesor de teologie ca Diaconi. Răspunsurile le-a dat corul compus din un grup de clerici dela Academia Teologică din Oradea, sub iscusita conducerea a maestrului compozitor Francisc Hubic. În cursul liturghiei se face încunjurarea bisericii cu moaştele ce se aseză în altar şi se săvârşeşte actul consacării prin sigilarea aceloră în masa altarului. După Evanghelie I. P. S. Sa ţine o frumoasă predică, îndemnând credincioşii la dragoste faţă de Dumnezeu şi casa lui pe pământ, în care de aci înainte îi va, aştepta să vină la El pentru dar, ajutor şi mângăiere. În biserica arhiplină de credincioşi veniţi la aceasta înălţătoare sărbătoare am remarcat, în afară de cei amintiţi, pe D-l ing. silvic Gh. Brebenariu cu D-na, D-l Dr. T. Stanca, medic Aleşd, D-l Dr. Aurel Dejeu, avocat, V. Nemeş, avocat, D-l Wagner cu D-na, D-l Vasile Văleanu, D-l Anton Sallerbeck, arhitect, Bumbulescu dir. şcolar, Leonte Dumitru, dir. şcolar, Clericii absolvenţi V. Rusu, I. Lucăcel şi V. Chiş, D-l ing. Hofmann, cu D-na, D. Bucşa cond. silvic, D-l Iosif Romocea, D-l V. Cocişiu etc.

La masa ce a avut loc la casa parohială a tostat II. Sa Dr. Gh. Miculaş, urând Ex. Sale, care peste o săptămână împlineşte 62 de ani, viaţă îndelungată, D-l Dr. A. Dejeu exprimă admiraţia faţă de marele ctitor care poartă atâta grije fiilor săi sufleteşti, iar la urmă P. Emil Lobonţiu mulţumeşte din nou Ex. Sale pentru frumoasa biserică şi pentru jertfa şi dragostea arătată prin fapte.

Pentru împodobirea bisericii au contribuit: D-ş Lucreţia Frenţiu şi D-na Maria Gruiescu cu o frumoasă acoperitare de altar, D-na Wagner cu o icoană, şi icoane pentru prapori, D-na ing. Brebenariu cu vase de flori şi luminări, D-na ing. Hofmann cu o acoperitoare de amvon, D-na Bucşa covor, D-na Cocişiu acoperitoare de masă, D-na Silaghi acoperitoare de altar, d-nele Romocea şi Ambruster, cu diferite obiecte, apoi d-nele Szikszai, Savu, Guga, Marincaş, Oros, Tiba, Găvriluş, Ardelean, Bogdan, Petruceac, Cudor, ş. a.

„Acţiunea este semnul cel mai caracteristic al vieţii creştineşti, fiindcă e clar că, unde nu e viaţă, nu este acţiune, nu este mişcare; şi deoarece unde nu este ori e puţină munca, [nu rămâne din viaţă nimica ori rămâne puţin, astfel Acţiunea Catolică reprezintă măsura cea mai sigură şi mai exactă a vieţii creştineşti”.

(Pius XI, în cuvântarea către pelerinii austriaci în 28 Octombrie 1933.)

Pentru clopotele ce s'au aşezat în turnul bisericii au contribuit D-nii General Dănilă Pap, Ing. D. Marian, Ing. Petru Gyurics, Dr. Traian Haneş, Aurel Pascu, Gh. Nan, Gavril Sabău, A. Wagner, C. Fonagy, L. Szikszai, cu sume mai însemnate, iar credincioşii şi alţii cu sume mai modeste.

Mai amintim şi aceea că aceasta este întâia din cele 25 de biserici pe cari, după cât ştim, Ex. Sa are de gând să le consacre în al 25-lea an de episcopat al său.

Nu putem să nu remarcăm aci absenţa tuturor autorităţilor, judeţene şi locale, cari ar trebui să fie de faţă la astfel de solemnităţi, nu numai religioase ci totodată şi naţionale. Să fi fost o simplă întâmplare? Ori un consemn? Nu ştim. Dar ne place să credem că în viitor nu se vor mai repeta omisiuni regretabile, ca aceasta. De dragul nimănui.

— **Barbarism feroce.** Ziarele aduc ştirea primită din Lerida (Spania), despre răstignirea unui tânăr seminarist. Iată informaţia pe care o aduce ziarul *Le Nouvelliste* din Lyon: »Un grup de manifestanţi anarchici a cutreerat oraşul târând după ei un tânăr de vre'o 18 ani. Ajunşi în piaţa cea mare a oraşului se constituie un fel de tribunal, cu scopul de a parodia osânda adusă de Pilat împotriva Mântuitorului. După ce tânărul a fost palmuit şi batjocorit, fu întrebat că cine e. Tânărul răspunde curajos: sunt un seminarist din Barbastro. Mulţimea ceru atunci să fie ucis, iar comisarul Federaţiunii Anarchie Iberice, după ce şi-a spălat mâinile, îl osândi la moartea pe cruce. Puţin după aceea tânărul seminarist fu pironit pe un lemn în formă de cruce. El muri zicând: »Isuse, din dragoste pentru tine şi pentru mântuirea Spaniei!».

Fapta aceasta îngrozitoare dovedeşte încă odată care este scopul comunismului şi ce însemnează raiul bolşevic: nimicirea creştinismului. De sigur, prigonitorii spanioli nu puteau scrie, şi tocmai cu sângele unui nevinovat, o pagină mai glorioasă pentru biserică, mărturisind şi confirmând că dânsa nu este decât urmaşa credincioasă a dumnezeescului ei Intemeietor, ce nu poate fi înţeleasă decât prin cea mai autentică imagine a Lui: jertfa.

Publicații periodice

de I. GEORGESCU

Predicatorul Săteanului Român (1875—1881);
Cărțile Săteanului Român (1876—1886);
Preotul Român (1881—1890)

sunt periodicele cu caracter bisericesc, editate și redactate de preotul român unit *Nicolae F. Negruțiu*.

Înainte de a spune câteva cuvinte despre periodicele lui, să cunoaștem ceva mai de aproape această proeminentă figură de publicist catolic român. El vede lumina zilei la 18. 12. 1848 în Sicutard Someș. Părinții lui sunt țărani fruntași. Studiile primare le face la Cluj, în capitala Transilvaniei; cele secundare, la Blaj; cele superioare, la Academia Teologică din Gherla. Câtva timp, el e funcționar în cancelaria episcopală, apoi se hirotonește de preot. O bună parte din energia sa o închină școlii normale de învățători și Academiei Teologice din Gherla, în calitate de profesor. Această calitate o pierde, în urma destituirii sale, dela catedră, de către guvernul maghiar, din pricina unei prefinse atitudini »antipatriotice«. Bunul său chiriarh, Mihail Pavel, e nevoit să-l numească atunci protopop al Dejului. În toate aceste funcții, el se dovedește un suflet nobil, blând, cuceritor prin bunătatea și generositatea lui, adevărat preot. În afară de periodicele sale, aceste minunate elemosine spirituale, despre care vom vorbi îndată, el săvârșește o mulțime de alte fapte de milostenie creștinească.

Întâia este »fundațiunea Nicolae F. Negruțiu«. Ea consistă în o mare casă aflătoare în piața cea mare a Gherlei. Timp de patru ani, în această casă e adăpostită școala normală română unită de învățătoare din acest oraș. Scopul fundației e ca, din veniturile ei, să se officieze liturghii și să se dea burse elevilor merituoși. Ea e administrată de capitulul eparhial. Înainte de actuala criză financiară, casa fondatională aducea chirie 60—70.000 de lei pe an. Astăzi abia acopere cheltuielile de intertenție.

Biserica din Sicutard, locul nașterii sale, e altă operă a sa. Pentru zidirea ei, el contribuie 4300 de floreni, în valuta de astăzi peste 300.000 de lei. Aci, e și înmormântat în cavoul de sub altar. În dosul altarului se află inscripția următoare: »Aci pauzează în Domnul Nicolae F. Negruțiu, preot, asesor consistorial, profesor, redactorul *Preotului român*, membru fondator al Astrei. Mort în 11 Noemvrie 1890«.

Fondul școlii de fete, administrat de societatea »Școala Română« din Suceava, prin mijlocirea preotului Constantin Morariu, atunci ajutor la biserica S. Paraschiva din Cernăuți, obține dela el 650 fl. Deosebit, el pune la dispoziția revistei »Romänische Revue«, redactată de Corneliu Diaconovich, suma de 300 fl. pentru a se tipări, și aparte, schițele germane ale numitului preot, din vieaja poporului român, și să se trimită organelor de presă și bibliotecelor din Apus, în

scop de a putea fi cunoscuți din izvoare de mână întâi și în străinătate. Pentru aceste donațiuni, precum și pentru alte atențiuni și binefaceri, acest preot ortodox din Cernăuți ia, cu prilejul morții sale, inițiativa de a se officia un parastas anual, pentru odihna sufletului neuitatului său prieten și binefăcător, în socoteala amintitului fond, deși nu-l cunoaște personal.

Salutarea lui obișnuită e: »Dar și bucurie să vă dez bunul Dumnezeu!« Iar prietenilor le spune: »Dispuneți . . . de mine și de punga mea în orice împrejurări ale vieții . . . Eu, singur fiind în lume, aș da bucuros din vieaja mea chiar, numai să știu că D-Voastră rămâneți fericiți și aveți mulți ani de trăit încă în lume, știind că D-Voastră veți umplea prea bine micul gol ce ar rămânea în urma mea«.

În asemenea condiții, nu e mirare dacă unul din oratorii săi funebri, Gavril Tripon, atunci avocat mai târziu vicepreședinte al Adunării deputaților († 1930), în numele său și al nenumăraților lui admiratori, îi roagă să primească, pe calea lui cea fără întoarcere, jalea și durerea tuturor, ca un cortegiu sufletesc, până în fața Judecătorului ceresc. Iar George Simu, atunci preot în Gheja, pe urmă protopop în Dumbrăveni, publicist de merit († 1934), îi închină, între altele, versuri ca acestea:

*La moartea lui, nu plânge copilul pe părinți,
 Ci plânge sărăcimea în mii de suferinți;
 Cuprinsă-i de durere coliba românească,
 Și ntreaga sărăcime, de-ar fi ca să vorbească,
 De el și de a lui fapte, pe-un ceas ar amuși
 Tot svonul din saloane . . . atâtea ne-ar vorbi.*

Predicatorul Săteanului Român (1875—1881),

răspunde unei mari necesități nu numai a clerului unit, ci și a celui ortodox. De aceea, această revistă, pe lângă patronajul episcopilor uniți, se bucură și de acela al ortodocșilor Ioan Popasu dela Caransebeș († 1889) și a lui Ioan Meșianu, întâiu episcop la Arad, pe urmă arhiepiscop și mitropolit la Sibiu († 1916). Și, între colaboratori, alături de harnicul și iscusitul redactor, găsim pe: Iustin Popfii, amintitul director al Amvonului; Ioan V. Rusu, paroh-protopop în Sibiu; Andrei Anton, arhidiacon în Gherla; Alexandru Mica, vicerector și director de studii în Academia Teologică din Gherla; Titu Budu, întâiu funcționar în cancelaria episcopescă din Gherla, pe urmă vicarul Maramureșului; Vasile Cristea, preot în Zalnoc; Ioan Boros, atunci paroh, apoi arhieru-prepozit al eparhiei Lugojului († 1937) ș. a. Pe lângă predici, revista publică și studii liturgice ca cel premiat cu zece galbeni al lui I. P. Someșanul despre preparațiunea trupului morților pentru înmormântare ș. a.

Cărțile săteanului român (1876—1886),

îngrijite de același editor și redactor, au colaboratori pe: Teodor Petrișoru, profesor în Blaj; Petru Dulfu profesor în București, autor bine cunoscut mai cu seamă pentru lucrările sale umoristice; Iosif Vulcan († 1907), întemeietorul și timp de 40 de ani directorul revistei săptămânale ilustrate »Familia«, una din cele mai răspândite și mai însemnate publicații periodice românești, președintele Societății pentru fond de Teatru Român, membru al Academiei Române; Simion Florea Marian († 1907), preot ortodox, folclorist și etnograf renumit, membru al Academiei Române și el; George Baronzi († 1896), și George Simu cel amintit mai înainte. Aceste cărți stau pe bază religioasă și morală general creștină, dar n'au caracter bisericesc. Ele tratează chestiuni istorice, economice, medicale, literare, pe înțelesul tuturor. Unica broșură cu ceva referințe religioase este cea despre superstițiuni (dialog), No. 5 din 1876.

(1881) Preotul Român (1881—1890),

pe lângă predici, aduce și studii de interes deosebit. Din cele multe, amintim: Caracterul mitropoliților români dela S. Unire până azi și Cercetări în istoria bisericii române dinainte de unire de Alexandru V. Grama, profesor de teologie, apoi canonic în Blaj; De ale muzicii bisericești de Victor Smigelschi († 1919); Discurs funebru la înmormântarea lui T. Cipariu de canonicul din Blaj Ioan Rațiu († 1900); Discurs funebru la înmormântarea lui Iacob Mureșianu de canonicul din Blaj, Augustin Bunea, istoric de mare valoare, membru al Academiei Române († 1909); Cunoștințe de drept canonic de Ioan Papiu († 1902); Dumnezeiasca liturghie a S. Ioan Chrisostom; Demnitatea și sfințenia sacrificiului euharistic de Ioan Boroș, ș. a.

Amicul familiei (1878—1890),

fondat și condus de același Nicolae F. Negruțiu, e ziar beletristic și enciclopedic literar cu ilustrațiuni: Iată rubricile obișnuite în acest ziar: poezii, nuvele, piese teatrale, datine și credințe românești, studii sociale, din viața național socială și literară, idei și principii, scânteuțe, diverse și biografii. Pentru această din urmă rubrică, colecțiile lui sunt adeseori consultate de cercetătorii trecutului. În 1884, găsim biografiile: D. A. Sturdza, P. S. Aurelian, C. A. Rosetti, I. C. Brătianu, Mihail Kogălniceanu, T. Maiorescu, Regele Carol I și Regina Elisabeta a României, V. Nașcu, Agata Bărsescu, Isaia B. Bosco; în 1885: principele D. Ghica, G. Chițu, Eug. Statescu; în 1886: G. Barițiu, Andrei Mureșianu; în 1887: mitropolitul I. Vancea, Silv. Morariu Andrievici, T. Cipariu; în 1889: canonicul Ioan F. Negruțiu, M. Stroiescu, episcopul I. Popasu, ziaristul Aurel Mureșianu.

Steaua Mărei

foaia literară bisericească a studenților dela Academia Teologică din Gherla, tipărită ca manuscris, de cele mai multeori numai hectografiată în câte o sută de exemplare, deși are circulație foarte restrânsă trebuie amintită tot aici, ca un ecou juvenil al mișcării publicistice inaugurate de N. F. Negruțiu. O reproducem în facsimil ca pe o curiozitate a timpului.

Mai amintim ca aparținând periodicelor de pe teritoriul eparhiei de Gherla: *Magazinul pedagogic* (Năsăud 1867—1870), redactat de Cosma Anca, Maxim Popu și Basiliu Petri; *Școl'a*, foaie pedagogico-didactică și economică, Gherla 1875—1876, redactată de Alexandru Mica; și *Școla populară*, organ pedagogic didactic al reuniunii învățătorilor români gr. catolici din jurul Gherlei (1893—1894), redactată de Ilarie Boroș, atunci profesor, acum canonic în Baia-Mare.

Foi'a bisericească (1883—1886).

După cele patru periodice ale lui T. Cipariu, la Blaj, apare în 1867 *Foi'a administrativă archidieceșană*, sub îngrijirea redacțională a preotului Ioan Bobu, doctor și profesor de teologie. Odată cu moartea lui, întâmplată în același an, dispăre și această foaie săptămânală.

Cu nădejdi mai multe, pleacă la drum *Foi'a bisericească*, în 1883, sub conducerea lui Alexandru V. Grama, profesor de teologie, mai târziu canonic în Blaj († 1896). Curând, însă, glasul ei devine »melancolic«. Din ce cauză? Ne-o spune redactorul ei în »Către lectori« (a. III, 1885, p. 1—3). Foarte mulți preoți români uniți, zice redactorul, »afară de funcțiunile rituale nu citesc absolut nimic în toată viața lor«. Invățătorul, continuă el, »stă în această privință mult mai presus ca ei«. Oameni căsătoriți cum sunt aproape toți preoții uniți, ei sunt prea copleșiți de grijile lumești; »în decadența lor«, continuă redactorul, »ei nu simțesc nici decum lipsa vreunei foi, fie aceea de orice categorie și, prin urmare, nici nu se grăbesc de loc cu solvirea prețului de abonament«. Ba din unele locuri i se spune că abonamentul s'ar fi încasat de oficiile protopopești, fără ca să se fi transmis la destinație. În asemenea condiții, nu e mirare că e nevoie de »sfaturi părintești« de sus, pentru a zice cu apostolul: »Doamne, mai lasă-l un an și, dacă nu va aduce fructe, atunci se va tăia și arunca în foc«. Dacă și în Legea Veche se spunea că gura preotului va păzi știința, atunci cu cât mai mult nu trebuie să păzească și cultive știința preotul Legii Nouă?! Mijlocul cel mai lesnicios de păzire și cultivare e presa, întregirea și desăvârșirea cunoștințelor dobândite în școală.

Cu toată această încercare, »la nașterea Domnului« 1886, adică după doi ani, redactorul trebuie să puie condeiul jos și să constate cu și mai mare mâhnire că Răsăritul așa numit creștin e ros de două rele

esențiale: unul e destrăbălarea moștenită dela Semiluna Turcilor; al doilea »semiluna« lui Voltaire. Turcii, prin poligamie, distrug familia, celula cea mai însemnată a societății și a civilizației omenești. Același lucru îl fac și așa numiții creștini orientali prin divorț, această poligamie sau poliandrie (mai rea decât cea dintâi) în etape. — Al doilea rău esențial este »semiluna lui Voltaire, Darwin și alții, cari nu cu Coranul cel obscur și ridicol«, scrie redactorul nostru, »ci cu abuzul științei declară crucii războiu pe vieață și pe moarte, războiu de nimicire«. Ca unul care, în dubla-i calitate de istoric și canonist, cunoaște împrejurările și din Apus și din Răsărit, el afirmă »că în Răsărit peste tot e mai mult indiferențism și mai multă necredință ca în Apus, unde s'au născut ambele«. Cauza? Organismul bisericilor orientale e cu mult mai slab decât acela al Bisericii catolice. Acelea sunt slabe nu numai fiindcă sunt despărțite de centrul unității și al tăriei, Biserica Romei, ci și fiindcă clerul lor e supus tuturor fluctuațiilor politice. Autorul numai că nu descrie ravagiile ateismului sovietic, în fața căruia biserica »pravoslavnică« ru-sească nu înțelege acum, nici după aproape 20 de ani de încercări cumplite, să-i opună o rezistență demnă. Cu aceste sinistre perspective în suflet, după patru ani de încercări și stăruințe, el sistează acest organ despre care nu știe, când și cum va mai apărea.

Deși această foaie bisericească apare numai timp de patru ani, ea publică totuși multe lucruri interesante și valoroase. Astfel sunt, pe lângă un mare număr de studii și documente istorice relative la trecutul Bisericii Românești, în a. I. (1883) p. 101: Primatul Romei în ritualul Bisericii Răsăritului; Filosofia S. Toma de Aquino (I, 133) și principiile fundamentale ale filosofiei S. Toma (I, 197, 217, 233, 249, 281, 329); operele S. Toma de Aquino (I, 167); întâlnirea și convorbirea lui Dante cu S. Toma de Aquino în paradis (I, 389). Nu sunt trecute cu vederea nici alte figuri mari ale Bisericii Catolice: Louis Veuillot (I, 144); Alessandro Manzoni (I, 176); Pascal (I, 246); Angelo Secchi S. I. (II, 36); V. Hugo (II, 76); Galileo Galilei (II, 200, 239, 313); Calderon della Barca (II, 276); Chateaubriand (II, 350). De remarcat, apoi, o serie de »liturgicae res« de Al. Viciu (II, 91, 187, 244); mistica generală a ornatelor sacre (II, 258) și pravila, codul de drept bisericesc al Orientalilor (II, 373), de asemenea Darwinismul înaintea tribunalului minții sănătoase (II, 53, 71, 118, 170, 217, 252); Voltaire și epigonii lui (III, 154, 167, 215, 285, 315); Voltaire-ianismul la Români (IV, 189); S. Scaun și Biserica română (III, 324) etc.

Foi'a bisericească și scolastica (1877—90).

Conciliul I provincial al Bisericii Unite, întrunit la Blaj în 1872, în titlul VI, despre cultul divin, la cap VII, despre presa periodică, află necesare două publicații: una săptămânală cu caracter informativ și

Ce trebuie, deci, să facem, de ce mijloace să ne folosim ca să apărăm pe Cristos și civilizația creștină împotriva aceluia dușman primejdios (comunismul)?... Precum în toate perioadele cele mai furtunoase ale istoriei Bisericii, tot astfel și astăzi remediul fundamental este o sinceră primenire a vieții private și publice după principiile Evangheliei în toți aceia cari se mândresc că aparțin Turmei lui Cristos, pentru ca să fie într'adevăr sarea pământului ce să apere societatea omenească de aceasta corupțiune.

Pius XI, Enciclica „Divini Redemptoris“ 19 Martie 1937.

alta lunară cu caracter instructiv. Aceasta din urmă avea să fie scoasă de specialiști. Afară de Al. V. Grama și cei amintiți înainte de el, încearcă să înlăturească hotărârea conciliului Ștefan Pop, profesor la Școala normală din Blaj, mai târziu la Școala de agricultură dela Herăstrău—București. El scoate »Foi'a scolastica«, adaos la »Economulu« (Blaj 1873—1881). După el, în același timp cu Al. V. Grama, tipărește altă »Foi'a Scolastica« (Blaj 1883—1886) prof. Ioan Germanu. Din lipsă de sprijin, însă, dispar toate.

După consfătuiri prealabile, se decide contopirea celor două foi, mai bine zis editarea unei noi care să răspundă și nevoilor Bisericești și celor Școlare. Noua publicație e un organ al întregii provincii mitropolitane române unite de Alba Iulia și Făgăraș și apare la Blaj (1887—1890), sub îngrijirea lui Ioan Rațiu pentru partea bisericească și a lui Alexandru Olăcanu pentru cea școlară. Nouii redactori sunt plini de speranțe și ei. Ce i-ar putea împiedica să izbuțească? întrebă ei. Sărăcia preoților și a învățătorilor? Dar nu li se cere acestora să plătească toată din fondurile proprii, ci din cele bisericești și școlare? Familia? Oricât i-ar ocupa cu nevoile ei multe și mărunte, totuși de două ori pe lună trebuie să găsească răgaz și pentru cultura lor profesională: preotească și învățătorescă. Monotonia cuprinsului? Dar n'au decât să colaboreze preoții și învățătorii și s'o facă din ce în ce mai interesantă. — Programul părții bisericești cuprinde: tratate de teologie; comunicări oficiale de ale autorității bisericești; documente istorice; legi politice ecleslastice; culturale.

Afară de canonicul și profesorul I. Rațiu, la partea bisericească mai scriu: Aug. Bunea, V. Smigelschi, Vasile Hossu, Ion Ardeleanu ș. a. Acesta din urmă aici publică o serie de documente istorice foarte importante relative la George Șincai și mai ales la episcopul Grigorie Maior.

La partea școlară, afară de redactorul Al. Olăcanu colaborează: George Munteanu, I. F. Negrușiu, P. Ungureanu, V. Gr. Borgovanu, C. B. Groze, O. Bonfiniu, Al. Viciu, N. Popescu, Romul Simu ș. a.

Revista Catholică (1885—1904)

deși apare în două serii, și cu unele întreruperi, din cauza continuilor vexații, la care redactorul ei, părintele Vasile Lucaciu († 1922), e expus din partea regimului ungar, rămâne totuși o publicație de importanță epocală, în analele presei periodice române. Ea are pentru întâia dată, curajul să afișeze, în public, cu fală, numele de catholic, atât de urgisit la Români. El nu scapă nici un prilej bine venit, pentru a-și mărturiși cinstit, bărbătește, cele două mari credințe ale vieții sale: catholicismul și românismul. Și dintr'un punct de vedere și din celălalt, V. Lucaciu este una din figurile cele mai caracteristice ale istoriei contemporane, asupra căreia posteritatea își va opri privirile cu dragoste și cu recunoștință. După el, mai au și alții curajul de a da publicațiilor lor, la București și la Iași, astfel de titlu, dar lui îi rămâne meritul întâietății. Înlocuind două cuvinte, și lui îi putem aplica versurile poetului Grigorie Alexandrescu († 1885):

*Sunt mult mai vrednici de cinste acei ce au făcut,
In credințe și în fapte, strălucitul început
Decât cei ce, după dânșii și de dânșii îndemnați,
Au atins desăvârșirea de exemple ajutați.*

Din numeroasele lui mărturisiri de credință catholică, iată câteva mai impresionante!

În 1887, cu prilejul jubileului de 50 de ani de preoție a lui Leon XIII, el mărturisește despre Papa că e capul Bisericii, părintele sufletesc al celor botezați, conducătorul omenirii în lupta pentru mântuire, învâțătorul fără greșală al adevărilor de credință și morală, stâlpul de foc care ne luminează în bezna acestei vieți. Aceste însușiri le are Papa în temeiul slujbei sale de urmaș al verhovnicului Petru. Deosebit de acestea, Leon XIII mai are: evlavie, înfelepciune, agerime de spirit, comoară de științe dumnezeiești și omeniești, amabilitate, dulceața manierelor elegante, suavitatea unui caracter constant, nebiruit; un adevărat ideal al omenirii. Suveranii îl salută cu omagială reverență, guvernele îl felicită, popoarele freamătă de bucurie, în inima lui palpită nădejdele tuturor, toți dela el așteaptă sînt, îndreptar, conducere, mângăiere și toți le află cu prisosință. »O! ce tezaur într'un singur om!« exclamă V. Lucaciu, apoi adaugă: »Părinte Sfinte! Te admiră și Românii toți, nu toți însă te recunosc. Adu-ți aminte și de noi, ca toți să venim la lumina cunoștinții! Multe-ți datorim și până acum, Părinte Sfinte! Una mai dorim: să fim uniți între noi, uniți cu toții în Tine, ca, prin Tine, să se preamărească numele de Catholic și de Român în vecii vecilor. Amin.« (No. XII, 1887 p. 262—263).

Altă dată, discutând mult controversata »propagandă catholică în România«, el spune categoric că această propagandă e vrăjmășită de moscovitism, de maghiarism și de fanariotism. Din nenorocire, în România fac progrese înspăimântătoare grecismul și fa-

nariorismul înăbușind aproape cu totul românismul, zice el. Iar lui Baba Noac, un sârb, Milaș Lugomirski, romanizat cu ciudatul nume de Milone Lugomirescu, poreclit Lungone Milogescu, căci era mare în zăre și-i plăcea să facă pe milogul, vânând funcții, îi amintește să vorbească cu respect despre un Papă invocat ca arbitru în chestia insulelor Caroline de cele două țări în litigiu: Spania și Germania; despre un ierarh care singur luptă pentru desființarea sclavajului și la Negrii și care singur arată luminos și drept cum trebuie deslegată și chestia socială, atât de nenorocit încurcată de patimile și slăbiciunile omeniești.

Și, fiindcă adversarul său de idei, Lugomirski, îi atrage atenția asupra unor scăderi de care suferă catholicismul în Austro-Ungaria, el recunoaște fără sfială aceste scăderi, arătând și deosebirea între scăderile din această Biserică și între scăderile aflătoare în cele autocefale. Pe când la catolici, ori unde, sistemul, adică instituția, e bună, având temeiul lăsat de Cristos, la autocefali acest temei e greșit și fals, de aici turburările continue. În deosebi îi slujește spre cinste pâr. V. Lucaciu că își însușește cuvintele contelui de Tarnowsky, profesor universitar, rostite la congresul catolicilor din Austro-Ungaria la Viena în 1889. Nobilul conte constata, între desastroasele urmări ale iosefismului, și felul cum se educa și se recruta clerul, mai cu seamă cel înalt (episcopii), avându-se în vedere interesele polițieniești, nu cele politice ale țării. De aici, coborîrea nivelului religios și moral al Bisericii întregi. (Verhandlungen des II. allgem. österr. Katholikentages für die Gesamt-Monarchie. Wien, St. Norbertus 1889).

V. Lucaciu e atât de convins de necesitatea absolută a unirii tuturor Românilor cu Biserica singur mântuitoare a Romei, încât și biserica din parohia sa Șișești—Satu Mare, o închină acestui gând sfânt și înălțător: »A. M. D. G. Ex voto pro S. Unione omnium Romanorum S. P. Q. R. Sisesciensis posuit A. D. MDCCCXC«.

Un astfel de preot-redactor, firește, că îmbrățișează cu toată căldura sufletului ideea pelerinajului românesc la Roma, având el convingerea că »nimic [nu e] mai dulce pentru un creștin catholic decât a-l putea venera în persoană pe capul văzut al Bisericii, pe vicarul lui Isus Cristos pe pământ« (No. IX din 1889 p. 339). De aceea, când, din cauza împrejurărilor politice atât de neprielnice, el nu poate organiza un asemenea pelerinaj, e fericit că primește, prin cardinalul-prefect al Congregației de Propaganda Fide din Roma, Ioan Simeoni, cel pușin binecuvântarea S. Părinte Leon XIII, pe care o socotește drept »mângăiere, alinare și încurajare«. (No. VII din 15. 4. 1890 p. 145—146) atât pentru sine, cât și pentru colaboratorii și cetitorii săi. Și ce fericit e când (în No. XIV. din 30. 7. 1890 p. 304) poate vesti pe cetitori că, în curând, le face un dar foarte plăcut: tabloul represen-

tând pe Papa Leon XIII înconjurat de cei patru ierarhi români uniți. Reproducem și noi acest tablou ca o dovadă de dragoste și alipire filială a căpeteniilor Bisericii noastre pentru locșitorul Domnului pe pământ.

În »Salutare fraților Români!« (No. I—II din 15—30 I. 1891 p. 3), după mai multe considerații concludente, el arată că »ideea mare catolică este mijlocul cel mai puternic pentru susținerea și dezvoltarea ideii naționale române«. Cuvinte perfect adevărate, atunci când s'au scris ca și acum și oricând în viitor.

Dacă n'ar fi decât aceste mișcătoare mărturisiri de credință ale redactorului ei, și încă această revistă ar fi prețioasă și interesantă. Dar ea mai conține și altele! Ea aduce aproape sistematic alocuțiuni papale (No. VI și VII din 1887; a. III, 1889 p. 203; a. IV, 1890 p. 1 și 25), enciclici (III, 1889 p. 301; IV, 1890 p. 49, 73), apoi corespondențe din Roma, semnate N. F., în care, număr de număr, se fac foarte interesante dări de seamă despre evenimentele lumii așa cum se repercutează în capitala catolicismului, ținând seamă mereu de chestiunea atunci nedeslegată a papalității și noului Stat Italian. La fel, revista contemporană a evenimentelor politice și religioase de seamă, încă nu lipsește din periodicul acestui preot, mare catolic și mare patriot. El, personal, urmărește cu predilecție studiile de filosofie creștină, atât de călduros recomandate de Leon XIII, de asemenea și colaboratorul său, Iuliu Dragoș. Colaborator de seamă îi e Demetriu Radu, atunci preot român unit în București, pe urmă episcop la Lugoj și la Oradea. Acesta dă prețioase informații din lumea misiunilor creștini și prelucrează, din franțuzește după Boukours, romanul »Cele trei fecioare negre«. De asemenea: C. Auner, R. Netzhammer, O. S. B., E. F. și L. Bran, S. P. Simon, M. Pop, Radu Cupariu ș. a. E de remarcat și procedura elegantă urmată de această revistă în polemici. Ea reproduce mai întâi în întregime afirmațiile adversarilor, apoi le combate punct de punct, una câte una. Așa procedează cu Telegraful Român (No. XIV din 30. 7. 1890), și mai ales cu revista S. Sinod al României »Biserica ortodoxă română«, căreia îi închină frumosul și documentatul fascicol »Onoarea Sionului Românesc«. Unirea cu Roma sau controversa dintre revistele periodice »Revista Catolică« și »Biserica Ortodoxă Română«, a. IV, 1890 p. 385—416.

Ignoranță sau reacredință ?

»Legea Românească«, organul Eparhiei »ortodoxe« din loc, în numărul său din 1 Aprilie crt., în nota »Până când duplicitatea?«, face următoarea insinuare: »Frații (sic!) uniți din Oradea au prăznuit Paștile și după ritul romano catolic prin tragerea clopotelor și iluminarea feerică a palatului episcopal. În cortegiu câți vor fi fost din cealaltă strană?«.

Inexact. S'au tras clopotele și s'a iluminat palatul episcopal numai fiindcă a trecut pe acolo procesiunea cu S. Taină a Euharistiei, în care noi știm că cine este de față. Cât privește cealaltă chestiune, că oare câți »din cealaltă strană« vor fi luat parte la acea procesiune, nu știm. Știm însă, că a luat parte la ea D-l Profesor Onisifor Ghibu, în care D-vs. credeți a avea viață, cum singuri mărturisiti în acelaș număr al revistei. Cetiți-l!

Ecoul Enciclicei »Divini Redemptoris« în Grecia

Magistrala Enciclică »Divini Redemptoris« a fost primită cu simpatie de întreaga presa mondială, care i-a făcut largi comentarii, apreciindu-o după cuviință. Toți constată cu unanimitate că Enciclica lui Pius XI împotriva comunismului ateu este o complectă și luminoasă expunere a metodelor pe cari toate națiunile și toate guvernele ar trebui să le adopteze, în interesul propriu, spre a putea combate, cu succes, comunismul, acest flagel al omenirii.

În general toți remarcă autoritatea glasului care a răspândit-o, profunditatea doctrinei și atitudinea înaltului Pontif, singurul care se ridică împotriva forțelor satanice, demascându-le și chemând pe toți la unire, la care trebuie să răspundă întreaga lume creștină.

»O atare manifestare, scrie un corespondent din Atena al ziarului »L'Osservatore Romano« în 22, 4, 37, nu putea trece neobservată într'o țară ca Grecia, care, deși »ortodoxă«, e profund creștină și ferm hotărâtă să-și apere religia, din orișice parte ar veni primejdia. Aceasta hotărâre determină uneori un anumit fanatism, de înțeles în principiu, dar care slăbește claritatea vederilor, făcându-i să socotească de vrăjmași pe creștinii neortodocși și adesea chiar și pe catolicii greci, cari sunt foarte buni și infocați patrioți, deși nu aparțin bisericii oficiale din Grecia. Aceasta chestiune bisericească a provocat adeseori atitudini ostile împotriva Papatului, datorite în mare parte prejudecăților, neînțelegerii și ignoranței. Cercurile mai luminate, însă, și-au format o părere favorabilă și de multeori deadreptul admirație, față de marea putere spirituală și disciplinară a Bisericii catolice și a majestății persoanei Pontificalui, care reprezintă atât de demn capul trupului în care pulsează viața și svăcnește cu atâta putere.

Enciclica »Divini Retemptoris« a pătruns în mase și a trezit ecou în întreaga presă. Exprimând gândul comun, precizându-l, punându-l în centrul tuturor preocupărilor, ea este cuvântul de ordine pe care niciun creștin nu-l poate refuza fără a înceta de a mai fi atare. De altfel »Enciclica este în deplină armonie cu programul Guvernului grec, care a întreprins lupta

împotriva comunismului cu atâta succes încât, în momentul de față, se poate spune că țara este curățită de veninul comunist și în plină renaștere națională și monarchică, câtă vreme puține țări se simțesc azi imune de amenințările împărechierilor primejdioase, dacă nu chiar de catastrofe».

Iată în ce termeni se exprimă spre pildă *Ethnos* din 21 Martie: »Scrisoarea Capului Bisericii catolice pentru o acțiune împotriva comunismului conține profunde adevăruri cari nu pot trece neobservate, nu numai din partea catolicilor, ci și a lumii civilizate, căci prestigiul Papatului este netăgăduit, iar cuvântul său are repercusiuni formidabile și inevitabile asupra opiniei publice«. Acelaș ziar rezumază punctele principale ale Enciclicei și stăruiește asupra faptului că toate țările cari au urmat politică socială anunțată de Papi, ca spre pildă îmbunătățirea condiției sociale a muncitorilor și legislația dreaptă, au scăpat de primejdia comunistă. După ce adaugă, că aceasta s'a dovedit acum recent și în Grecia, urează că glasul Papei să fie ascultat nu numai de țările catolice, ci și de toate guvernele creștine, fiindcă primejdia pe care o vestește Papa e o amenințare comună pentru întreaga civilizația creștină.

Cea mai mare parte a ziarelor aduc, atât ecourile elogioase ale presei din alte țări cât și conținutul Enciclicei, a cărei însămnătate este extrem de importantă și promite rezultate considerabile.

Ziarul *Katoliki* marele organ al catolicilor din Grecia și tribuna vieții catolice și a Bisericii Romane, a publicat, firește, textul întreg al Enciclicei, anunțând că pentru o mai mare răspândire, va face și o ediție specială în fascicule.

De altă parte *Estia*, ziarul binecunoscut pentru alipirea sa față de tradițiile orientale, după o mărturisire de credință »ortodoxă«, spune că Enciclica Papei, în mijlocul altor manifestații cari au avut acelaș obiect, atrage și fixează în chip deosebit atențiunea, fiindcă e »atât de categorică, oportună, revelatoare și puternică«, încât constituie un eveniment, politic considerabil merit să aibă cu siguranță însemnate și importante urmări. Acelaș ziar rezumază capitol de capitol conținutul venerabilului Document Pontifical.

— **Anglicanii și politica școlară a catolicilor englezi.** Decanul de Norwich, Dr. Cranage se exprimă într-o adunare diecezană astfel: »Frații noștri catolici sunt așa de convingși de valoarea școlilor lor, că nu vor închide niciodată vreuna; ba din contră, ei înființază întruna școli noi. Dorința lor e nu numai aceea ca, în școală, să se expună principiile credinței, ci ca toată atmosfera învățământului să fie pătrunsă de credință. Dacă am avea și noi, cari dispunem de o mai mare sursă materială decât ei, o credință tot așa de neclintită, am rezolvi, la moment, toate problemele școlare.

CRONICI

— **Misiuni sfinte** a ținut P. I. Bal în *Lucăceni* (Sălaj), în zilele 19—23 Aprilie, cu un rezultat foarte îmbucurător *516 sf. cuminecări*. Credincioșii, coloniști aci din 24 sate, — între cari Șișeștii Păr. Dr. V. Lucaciu, are cei mai mulți, — au cercetat biserica-capelă, în tot decursul sf. exerciții de primenire sufletească, cu o adevărată sete după cuvântul lui Dumnezeu. Au ajutat la mărturisiri P. Șuta și P. prof. Potra din Carei, pe lângă P. prof. Coriolan Pop, parohul acestor coloniști. S'au încris, ca membri ordinari, cu 24 Lei anual, la Opera Pontificală pentru Propagarea Credinții, 18 înși.

— **Misiuni populare la Girișul-de-Criș.** În zilele de 17—21 Martie a. c. au avut loc în comuna Girișul de Criș — a păr. Romul Mihalca — misiuni populare predicate de un Părinte Basilitan dela Bixad. La serviciile religioase și predici au luat parte toți credincioșii noștri cu mic, cu mare, însufleții și dornici de a asculta cuvântul sfânt al blândului Părinte. — La sfârșit peste 300 cuminecări și următoarele daruri făcute bisericii parohiale: o acoperitoare de altar lucrată de Doamnele Irina Mihalca preteasă și Maria Demian învățătoare; o candelă donată de D-I Gheorghe Demian învățător; un rând de ornate în valoare de 3860 Lei donate de fruntașul credincios Teodor Pelle. — La mărturisiri au ajutat M. O. Victor Cinca — Sft. Andrei, M. O. Dr. G. Stan prof. de teologie Oradea și On. Vasile Stan Oradea. Rezultatul imediat al sfintelor misiuni e scăderea indiferentismului religios, caracteristic țaranului de pe lângă orașe, cercetarea mai mare a bisericii și practicarea unei vieți sufletești mai adânci. Atotputernicul nu vă lăsa nerăspălită munca Părintelui predicator, a Părintelui Paroh, a donatorilor și credincioșilor cari, trăind în conformitate cu cele auzite, vor câștiga virtuți și vrednicii pentru răsplata cea nepieritoare.

— **Punerea pietrii fundamentele a bisericii din Episcopia Bihorului.** Duminecă 21 Martie s'a pus piatra fundamentală a bisericii române-unite din parohia Episcopia Bihorului. Locul pe care se va înalța noul lăcaș de închinare și de afirmare a românismului la granița de Vest, e așezat în partea dinspre gară, unde locuiesc Românii. — Lângă biserică la timp potrivit se va clădi și casa parohială. Serviciul religios a fost oficiat de I. P. S. S. Dr. Valeriu Traian Frențiu episcopul Orăzii, încunjurat de Il. Sa Dr. Gh. Miculaș, prepozit-protonotar, apostolic, M. On. V. Barbul notar consistorial, M. A. Pop Antoniu prof. de religie, Dr. I. Bal spiritual și păr. M. Boca parohul comunei. Erau de față D-I Dr. Ion Picu Băncilă, prefectul județului Bihor, D-I Dr. Vasile Bledea, primarul Orăzii cu Doamna, P. C. S. Dr. Șt. Muntean, rectorul Academiei teol. ort. Oradea, administratorul parohiei ort. Episc. Bihor, M. On. D. Fr. Szabo protopop rom. catolic, autoritățile locale, intelectualii din comună în frunte cu D-I Dr. Cocian medic, curator, D-I Pop șeful gării, popor, etc. După sfințirea pietrii fundamentale a luat cuvântul părintele M. Boca, arătând într-o cuvântare însuflețită scopul ridicării acestui sfânt lăcaș românesc pe graniță, în mijlocul unei comune mari, cu populație

în majoritate absolută minoritari — reformați, în care Românii abia după război încep să se înfiripeze. Mulțumește I. P. S. S. Episcopului pentru bunăvoința arătată coborând în mijlocul turmei și săvârșind actul sfînjirii, autorităților și publicului prezent la solemnitate. I. P. S. Sa aduce laude Păr. Boca pentru munca depusă la strângerea fondurilor, și credincioșilor cari și prin aceasta se afirmă de buni creștini și buni români. Zidirea bisericii s'a început în 22 Martie a. c. și deja în 18 Aprilie s'a pus crucea pe turn. Inaintarea rapidă a lucrărilor se datorește exclusiv Părintelui Boca; iscusinței, hărniciei și muncii desinteresate a acestui harnic păstor sufletec. Fie ca lăcașul nou de închinare, ce e aproape gata, să devină un punct de reper pentru toți Românii din Episcopia Bihorului, iar Păr. paroh să și poată privi rodul muncii sale cu o sfântă mulțumire sufletească, pentru că spre mărirea lui Dumnezeu și întărirea neamului se zidește.

— **Exerciții spirituale.** »Studențimea română-unită din București, în zilele de 16—17 și 18 Aprilie a. c. a ascultat un curs de Exerciții spirituale, conduse de Păr. prof. Dr. Liviu Chinezu din Blaj. Meditațiile au fost ținute în localul Parohiei române-unite dela Biserica noastră din Str. Polonă 48. În cadrele Exercițiilor spirituale studenții participanți au ascultat două sfinte Liturgii (Vineri și Sâmbătă) precum și un Acatist și un Paraclis. Duminecă la Liturgia dela orele 11 participanții s'au cuminecat«.

— **Olanda în favoarea Ordinilor contemplative.** O mănăstire a Călugărițelor de clausură din Limburg (Olanda), a cerut înainte cu câteva săptămâni scutire dela impozitele personale, pe motivul că instituția lor este închinată exclusiv rugăciunii și pocăinței pentru Misiuni și în urmare e de mare folos pentru binele obștesc. Autoritățile de întâia și a doua instanță au admis cererea, dar Ministerul de Finanțe a făcut recurs la supremul tribunal al țării. Acum nu demult s'a desbătut cauza și tribunalul suprem a confirmat hotărîrea celor două instanțe, scutind Surorile contemplative de impozite. »L-Osservatore Romano« din 15 Aprilie crt. face pe marginea acestei hotărîri următorul comentariu: »Sentința are o mare însemnătate religioasă și civilă. Este proslăvirea rugăciunii și a pocăinței, cari dobândesc nu numai pentru suflete ci și pentru civilizație, mila și ajutorul lui Dumnezeu, adevărat cel mai mare bine obștesc la care poate aspira omenirea credincioasă. Este răspunsul la atât de vulgara acuză de »parasitism anacronistic«, repetată de atâtea ori împotriva Ordinilor contemplative, de către aceia cari cred, că progresul consistă în refuzul rugăciunii și a pocăinței, fiindcă nu vor să știe de Dumnezeu ci vor să creadă numai în om. Nu este exclus că Suprema Curte a Olandei, privind lumea în acest ceas, să fi scos din constatarea efectelor dezastruoase ale greșelilor de acest fel, încă un motiv pentru sentința sa.

— **Vaticanul și pretinsa ameliorare a persecuțiilor religioase din Rusia.** În 30 Martie crt. a avut loc la Roma o consfătuire între Cardinalul Secretar de Stat, Em. Sa Pacelli și un reprezentant acreditat pe lângă S. Scaun al unei țări amice cu Rusia. Reprezentantul acesta obiecționă între altele, că noua și cu totul anticomunistă enciclică a S. Părinte periclitează nădejdea care au pus-o în noua

constituție a sovietelor, credincioșii ortodocși și catolici din Rusia. La aceasta Cardinalul a răspuns următoarele: »Cu siguranță că atât credincioșii greco-ortodocși cât și catolicii uniți cu Roma își vor pune, în primul rând, nădejdea lor în Dumnezeu și nu în constituția statului sovietic. Afară de aceasta, în Vatican nu e cunoscut că în Rusia s'ar fi acordat unele înlesniri pentru deprinderea vreunui act religios. În schimb zilnic ajung aici știri triste despre acte de barbarii nemai-pomenite, săvârșite de către curentul antireligios rusesc, cu știrea și la îndemnul autorităților sovietice. Enciclica e călăuzită de principiile veșnic adevărate ale creștinismului, care condamnă comunismul în toate manifestările și teoriile lui, încât motivele de oportunist nu l-ar îndupleca pe S. Părinte nici atunci când tactica sovietică ar introduce aparente ameliorări în Rusia, câtă vreme pe terenul social, cultural și etnic se manifestă greșală«. Aceste declarațiuni ale Em. Sale Secretarului de Stat dovedesc din nou că Vaticanul n'are de gând să tolereze comunismul, în Rusia sau într'o altă țară, nici sub acel motiv că autoritățile respective se vor îndatora de a nu împiedeca exercitarea liberă a religiei.

— **Inchiderea Expoziției Internaționale a Presei Catolice.** Comitetul de organizare a hotărît ca să închidă expoziția internațională a presei catolice din Roma în ziua de 31 Mai crt. Expoziția, inaugurată de Sf. Părinte în ziua sa onomastică, își va închide porțile tot într'o zi scumpă creștinilor: în ziua nașterii Papei.

— **Numărul catoliciilor în Germania se urcă la 23,772.000, adică la 33% din numărul total al locuitorilor.** Din anul 1925 până în 1933, numărul lor a crescut cu un milion, cu toate că în același interval de timp 363.750 persoane au părăsit biserica, 114.833 revenind apoi la confesiunea lor de mâine. Populația catolică a Germaniei se înmulțește anual cu aproximativ 187.000 de suflete, adică cu 10,9%, în timp ce creșterea tuturor locuitorilor se urcă la 0,5%.

— **Semn îmbucurător.** Pentru a fixa numărul părinților cari sunt pentru menținerea școlii confessionale în decanatul Gross-Solingen s'a făcut un plebiscit. Mai mult de două treimi, adică 67,3 la sută dintre acești părinți, a cerut pentru copiii lor instrucție în școală catolică. E de ținut seama că la restul de 32,7 s'au numărat și acei părinți cari, din diferite motive au fost împiedicați a-și da părerea. Majoritatea lor ar fi aderat, cu siguranță, tot la menținerea școlilor confessionale.

— **Catolicii și protestanții uniți în fața dușmanului comun.** »Koelnische Kirchenzeitung« din 4 Apr. crt. aduce un raport despre conferințele ținute în mai multe orașe din Germania de părintele Dr. A. Auer O. S. B. asupra temei: Ce ne leagă cu protestantismul? Din acel raport reiese că acum 20 de ani toți s'ar fi întrebat de punctele de deosebire între cele două confesiuni; azi, însă, se lucrează la fixarea noțelor comune. »Curentul îndreptat contra Romei« a dispărut din multe pături sociale, în vreme ce s'a lăfșit ideea că azi toți trebuie să lupte pentru existența creștinismului. Aceasta schimbare a exprimat-o un conducător savant evanghelic astfel: »Nu mai e vorbă de existența luteranismului ci de triumful adevărului«.

— **Sărbătorirea alor doi apostoli.** În Polonia, în prezent, se desfășoară cu un fast deosebit sărbătorirea alor doi animatori ai unirii bisericilor cu Roma: a metropolitului unit rutean I. W. Rutshyi, dela a cărui moarte au trecut 300 de ani și a parintelui Iezuit Andrei Bobola, decedat în anul 1657 și declarat fecit în 1853. Procesul său de canonizare e în curs.

Rutshyi se converti dela calvinism la catolicism, la vârsta de 21 ani. Făcându-și apoi studiile la colegiul grecesc din Roma, el se călugări în ordinul bazilitan. Mai apoi fu numit metropolit de Halicz. În această calitate, el munci timp de 25 ani pentru unirea bisericilor cu Roma. În munca aceasta, fu ajutat de unii confrăți de ai săi și de un cler restrâns la număr și puțin educat. Prin truda lui Rutshyi se convertiră 2 milioane de suflete la catolicism. Papa Urban al VIII. îl numi: »Stâlp al Bisericii Catolice« și Atanasie al Rutenilor.

Părintele Andrei Bobola, de viță nobilă, în calitate de rector al colegiului iezuit din Bobinsk munci mult ca să readucă la unire bisericile despărțite de Roma. Prin năzuințele sale unionistice, el atrase asupra sa ura cazacilor fanatici, cari îl chinură groaznic până la moarte. Corpul său, înmormântat la Polock, îl transportară bolșevicii, în anul 1922, în muzeul anticreștin din Moscova. Prin intervenția Vaticanului, corpul său păstrat intact, fu extradat și transportat la Roma, unde așteaptă ziua canonizării.

— **Cuvinte pontificale de încurajare.** De curând, sf. Părinte a adresat o scrisoare apostolică creștinilor din Mexic. Aceasta scrisoare formează a treia mare manifestare de simpatie a sf. Părinte pentru creștinii persecutați de dincolo de ocean. În scrisoare, Părintele Creștinătății laudă fidelitatea, perseverența în credință și statornicia credincioșilor în lupta pentru credința adevărată. Papa adresează apoi cuvinte de îmbărbătare preoților cari sunt făclii de lumină și de îndrumare pentru credincioși. În sfârșit, el laudă spiritul de jertfă al episcopilor mexicani cari, luptând cu imense greutăți, se nizuiesc a crește viitorii preoți. Nu uită a le da și un sfat bun, atrăgându-le luarea aminte la enciclica sa despre sublimitatea preoției.

— **Pilda Irlandei.** Irlanda, cu toate că e țară mică, având numai 2,8 milioane locuitori, e alături de Olanda, statul, care, în proporie cu numărul locuitorilor, dă Bisericii cei mai mulți misionari. Astfel în anul 1936, Irlanda a trimis 174 de preoți în misiunile de peste ocean.

— **Propagandă moscovită.** În ultima ei sesiune »Internaționala a treia din Moscova« a acordat 25 milioane dolari aur pentru mărirea propagandei comuniste din Polonia.

— **Populația Angliei în descreștere.** Cu ocazia congresului academicienilor catolici din Newcastle, deputatul catolic Mc. Gucklin exprimă îngrijorarea că »dacă nu va interveni nimic extraordinar, în 30 de ani populația engleză va fi numai un sfert din numărul actual. Iar peste 100 ani va scade la 5 milioane. Deoarece generația de azi aschimbă camera de copii cu garajul pentru automobile, generația viitoare, vrând nevrând, va îngriji numai moșnegi...«

BIBLIOGRAFIE

— „Ghiocel“, revistă lunară a copiilor, anul V, Martie—Aprilie 1937; Focșani, abonamentul 20 lei pe an

„Cine ar putea să numere „bulgărașii de aur“ pe care d-l institutor Petre Iosif le scoate lună de lună, ca și un inimos și neobosit m-nier, din lucrările elevilor? E suficient să citești numai câteva lucrări de ale copiilor, pentru ca să constăți că revista izvorește din cele mai noi descoperiri metodice și psihologice cari dovedesc că elevii școlii primare sunt buni m-nuitori ai condeiului și observatori atenți.

Prin stăruința d-lui Petre Iosif i se pune neconținut în mână tineretului, în primul rând elevilor de curs primar, o revistă de mare valoare educativă, deoarece ea e o mină prețioasă cu dublu scop: istorioarele îmbrăcate în haina atrăgătoare a povestirii, comunică cetitorului cunoștințe noi și-l stimulează totodată la muncă proprie, punându-l astfel în contact direct cu viața.

Intr'adevăr, d-l Petre Iosif închină un giuvaer prețios, care-i face cinste, celui dintâiu Congres Pedagogic al învățătorimii române din luna Maiu crt.

O laudă deosebită merită desenele reușite și originale, adevărate adaosuri înviorătoare, prin care elevii își ilustrează lucrarea

Dintre toate publicațiile pentru tineret, revista „Ghiocel“ e mai potrivită. Noi o recomandăm călduros tuturor educatorilor spre o cât mai largă răspândire.

Fr. Matia.

— **Simion Gocan: Cea plină de dar... Oradea 1937.** Editura: Societatea „Sf. Ioan Gură-de-Aur“. În 8° pag, 102 Prețul 25 Lei.

Abia la câteva luni după apariția volumului „Iată Omul“ p-ăr. prof. S. Gocan prezintă publicului cartea cu titlul de mai sus. Cuprinde 20 de predici mariane — dezvoltând diferite subiecte în jurul Maicii Domnului — scrise cu scopul de a servi fraților preoți, dacă nu ca vorbiri complete cel puțin ca izvoare din cari vor putea culege unele idei pe cari le vor expune credincioșilor cu ocazia Paracliselor din Postul Sfintei Mării, lunei Mai și la alte sărbători ale Preacuratei. Este cunoscută și peste hotare cinstea mare pe care poporul nostru o dă Maicii Domnului, cult la al cărui desvoltare și intensificare vor contribui de bună seamă și predicile din volumul de față. Predicile scurte, bine încheiate, dezvoltând subiecte f. interesante cu reflexii de mare actualitate, scrise într'un limbaj frumos, le recomandăm călduros

— **P-ăr. Iosif Tălmăcel: De vorbă cu Moș Vasile despre adevărata biserică a lui Isus Hristos.** Tip. „Serafică“ — Săbdoani (Roman) 1937. În 16° pag. 102. Prețul 10 Lei.

Harnicul părinte franciscan I. Tălmăcel, paroh la Bacău publică o mică încercare de apologetică, cu scopul de a lămuri toate chestiunile de deosebire dintre Biserica catolică și cea ortodoxă. — Lucrarea scrisă în forma de dialog, într'un stil popular, menită poporului dela țară, tratatează în cele 102 pagini unitatea, sfințenia, catolicitatea și apostolicitatea Bisericii Domnului, note cari se verifică numai în Biserica întemeiată pe Petru; se lămurește problema divorțului, se combat învinuirile nedrepte aduse Bisericii Catolice; se expune istoria desbinării lor cu toate relele ce au urmat. Toate acestea nu cu răutate, ci numai cu scopul de a accelera sosirea acelei zile când va fi o turmă și un păstor.

Recomandăm broșura din suflet tuturor, preoților în special, ca să fie răspândită în cercuri cât mai largi. Alături de „Armele Credinței“ de P-ăr. Gh. Fireza S. I. „De vorbă cu Moș Vasile“ n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui român unit. M.

— **Flacăra credinții,** carte de rugăciuni pentru credincioșii gr. cat., de P-ăr. Dr. Aloisie L. Tăutu, canonic. 544 pagini, format mic, cuprinde toate cele trebuincioase pentru evlavlia creștinului. Lei 50 în pânză peste tot. Legătură în piele, diferite culori, aurită, Lei 150. Potrivite pentru cadouri. La comenzi mai mari rabat 10—20%. Societatea Sf. Ioan Gură de Aur, Oradea, Parcul Ștefan cel Mare 8

— **A apărut: A. Rodriguez — P. Tăutu, Calea desăvârșirii creștinești,** Vol. IV. Pag. 500. Lectură spirituală pentru monahi, cler și credincioși Lei 70.